

Ink. 1993-09-16

Dnr. 89/030

Dnr. Pl. 831

§ 176

Dnr Ex 13/93

830

Förslag om bildande av naturreservatet Tyskö -
Nästö - Prästö

Redogörelse för ärendet:

Sedan lång tid har sjöarna Ösjön och Runn med stränder och öar nyttjats flitigt av fritids- och rekreationssökande människor i länets två stora befolkningscentra. 1976 utpekade länsstyrelsen i översiktlig naturinventering för Borlänge kommun hela Ösjön-Runnområdet som varande länsintresse. Den bedömningen kvarstår i länets naturvårdsprogram från 1988.

1986 förvärvade Borlänge kommun Korsnäsbolagets mark i Ösjön-Runnområdet. 1988 inköptes Prästö av kyrkan. Motivet till dessa markförvärv var främst att säkerställa mark för friluftslivet och därmed undanta åtminstone öarna från gängse skogsbruksmetoder.

1989 föreslog Fritidsnämnden att en naturvårdsinriktad skogsbruksplan (NISP) borde upprättas för markinnehavet. Efter detta initiativ uppdrog länsstyrelsen åt skogsvårdsstyrelsen att utföra en NISP. I kommunens översiktsplan anges aktuella öar med intresset friluftsliv, naturvård, kultur- miljövård och aktivt bevarande. I kommunens miljöprogram, daterat oktober 1991 föreslogs reservatsbildning för ö-innehavet i Ösjön-Runn. I december 1992 presenterades skogsbruksplanens innehåll för kommunen.

1993-02-16 beslutade planutskottet att uppdraga åt miljökontoret att i samråd med fritidsförvaltningen upprätta förslag om reservatsbildning.

Motivering:

Ett stort antal öar och en bruten strandlinje bidrar till Ösjön-Runnområdets vackra landskapsbild och till ett flitigt fritidsutnyttjande. I rekreationssammanhang utnyttjas ett stort antal fritidshus och -båtar samt flera badplatser. Fritidsfisket är av stor omfattning och om vintern är pimpeltävlingar vanliga. Om isarna är fina utnyttjas de för skridskoåkning.

Anniela Karlsson

I detta sammanhang spelar kommunens markinnehav, de helt obebyggda öarna Tyskö - Nästö - Prästö en viktig roll. Skyddet av öarna innebär att områdets naturkvaliteter bevaras för friluftslivet samt att det skogliga naturvärdet ökar på sikt.

Öarna är av väsentlig betydelse för allmänhetens friluftsliv i enlighet med § 7 i naturvårdslagen.

Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen

A. Om inskränkning i rätten att förfoga över fastigheter inom reservatet

Det är inom reservatet inte tillåtet att:

1. Uppföra ny byggnad eller anläggning med undantag av enkla torrtoaletter och vindskydd.
2. Spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa.
3. Anlägga mark eller luftledning.
4. Avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd annat än i enlighet med skötselplanen.
5. Inplantera för landområdena främmande växt eller djurart.
6. Skada växande eller döda - stående eller omkullfallna träd och buskar, gräva upp eller plocka örter, mossor, lavar och vedsvampar.
7. Skogsgödsla eller använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.

B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtas inom området som framgår av skötselplan enligt bilaga 1.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Det är inom reservatet inte tillåtet att:

1. Göra åverkan på mark eller på geologiska naturföremål.
2. Skada växande eller döda - stående eller omkullfallna - träd och buskar, gräva upp eller plocka örter, mossor, lavar och vedsvampar.
3. Fånga eller insamla djur.
4. Göra upp eld, annat än på särskilt iordningsställda platser enligt skötselplanen.
5. Framföra motordrivet fordon i terrängen.
6. Stadigvarande förankra husbåt inom reservatets vattenområde.

D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet

1. Kommunstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltning mm som framgår av skötselplan enligt bilaga 1.
2. Naturvårdsförvaltare skall vara fritidsnämnden i samråd med miljökontoret och vid skogliga frågor även GK-skog.

Remiss mm

Efter beslut i kommunstyrelsens planutskott har förslaget varit utsänt på remiss. Allmänheten har genom kungörelse i ortspressen getts möjlighet att lämna synpunkter.

Inkomna synpunkter har redovisats och bemötts av miljökontoret i sammanställning daterad 1993-05-24.

Kommunstyrelsens planutskott har vid en studieresa 1993-05-22 till Nordanö och Tyskö informerats

lll

om de planerade naturreservaten.

Till ärendet hör även skötselplan (Bilaga 1), registeruppgifter (Bilaga 2), översiktskarta (Bilaga 3) och beslutskarta (Bilaga 4).

Planutskottet har 1993-08-31 § 61 behandlat ärendet.

Kommunstyrelsen beslutar

att förklara med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1991:641) öarnas totala landareal samt till öarna hörande vattenområde intill 100 m från öarnas strandlinje enligt en till ärendet hörande beslutskarta, bilaga 4 som naturreservat.

att naturreservatets namn skall vara naturreservatet Tyskö-Nästö-Prästö.

att ändamålet med reservatet skall vara att bevara öarnas naturkvaliteter för friluftslivet samt att höja det skogliga naturvärdet på sikt.

att för området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484 omtryckt 1987:939, 9 § därefter ändrad 1991:1165) vilka anges ovan.

Detta beslut kan överklagas hos länsstyrelsen Dalarna, 791 84 Falun.

Bilaga 1

Skötselplan för Tyskö-Nästö-Prästö naturreservat i Borlänge kommun

I ALLMÄN BESKRIVNING

1. Administrativa data (se registeruppgifter)
2. Grunden för beslutet samt föreskrifter (se förslag till reservatsbeslut)
3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden.

3.1 Naturförhållanden

Öarna Tyskö-Nästö-Prästö ligger ca 8 km öster om Borlänge tätort. Öarna är belägna i sjön Runn och höjer sig var och en ca 15 m över vattenytan. Berggrunden utgörs av leptit och urgranit och jordarten av normalblockig, delvis storblockig grusig morän. Inslag av mjälasediment förekommer.

Öarna är skogbeväxta. Tyskö hyser en 100-årig grandominerad skog på öns norra och mellersta delar. Längs östra stranden växer en 115 år gammal tallskog och på den västra finns två yngre granbestånd. Både Nästö och Prästö är dominerade av drygt 100-åriga tallskogar. På Nästös mitt finns ett 100-årigt rent granbestånd.

3.2 Tidigare markanvändning

Öarna har sedan länge haft en stor kulturpåverkan. På Tyskö finns en mindre slaggförekomst vid västra stranden. På samma ö finns en stensättningsliknande lämning som är något osäker som fornlämning. På Tyskö finns även stora arealer gamla övergivna slätter och åkermarker.

På Prästös östra strand finns en stensättningsliknande lämning.

Öarna ligger strategiskt vid vattenvägarna mot de gamla virkesslukarna Kopparberget och senare sågverken vid Korsnäs. Av detta kan man anta att öarnas skogsbestånd har nyttjats hårt genom seklen.

3.3 Nuvarande markanvändning

Öarnas främsta nyttjande idag är det rörliga friluftslivet som når öarna båtledes sommartid och vid skridskoåkning vintertid. För detta ändamål har rastplatser iordningsställt på Tyskö och Prästö. Ett visst nyttjande sker även av utövare av fritidsfiske.

3.4 Tillgänglighet

Sommartid är öarna tillgängliga endast med båt. Båtuthyrning finns i kommunal regi (tel 0243-740 00).

3.5 Slitage och störningskänslighet

Vissa slitageskador har kunnat konstateras på Prästö. Störningskänsligheten är betydande under fåglarnas häckningsperiod.

Handwritten signature/initials

3.6 Källuppgifter

Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län, 1993
Naturvårdsinriktad skogsbruksplan för Öarna i Ösjön-Runn (manus)
Länsstyrelsen i Kopparbergs län, Miljövårdsenheten
1988: Naturvårdsprogram för Kopparbergs län
N 1988:1
Borlänge kommun: Översiktsplan 90, Plansektionen
Borlänge kommun: Miljöprogram 1992-94, Miljökontoret 1991
Kartor: Ekonomiska kartbladet 13F2h (13527) 13F2i (13528)

II PLANDEL

1. Disposition och skötsel av mark och vatten

1.1 Övergripande mål

Målet med reservatet skall vara att bevara öarnas naturkvaliteter till förmån för det rörliga friluftslivet samt att för framtiden öka områdets skogliga naturvärden genom att avstå från egentligt skogsbruk.

1.2 Generella riktlinjer

1.2.1 Hävd av skogsområdena

Nästö och Prästö skall helt lämnas för fri utveckling av skogsbestånden. På Tyskö skall avdelning 2 (enligt den naturvårdsinriktade skogsbruksplanen) öppnas upp som vistelseyta. Därvid skall delar av granbeståndet kunna huggas ned.

Brand

I väntan på en strategi för aktiv avbränning av skogliga naturreservat skall normal brandbekämpning ske om brand uppstår.

Insektsangrepp

Upparbetning av vindfällan eller insektsangripna träd skall inte ske annat än om träd fallit omkull på rastplatserna inom reservatet. Om extrema situationer inträffar får övervägande ske i samråd med skogsvårdsstyrelsen om speciella åtgärder ska vidtagas för bekämpning av skadeinsekter.

1.2.2 Jakt och fiske

Någon jakt bedrivs för närvarande inte på öarna. Fisket är ej reglerat i fiskevårdsområde. Någon reglering av jakt och fiske sker inte enligt reservatsföreskrifterna. Några fasta anläggningar för jakt och fiske får dock ej uppföras.

2. Anordningar för rekreation och friluftsliv

2.1 Övergripande mål

Ändamålet med reservatet är att bevara öarnas naturkvaliteter till förmån för det rörliga friluftslivet samt att för framtiden höja det skogliga naturvärdet genom frånvaro av traditionellt skogsbruk.

141 15 111

På Nästö skall inga fasta anläggningar för friluftslivet anläggas.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Tyskö-Nästö-Prästö är tillgängliga sommartid med båt, vintertid över isen med olika forskaffningsmedel. Möjligheter att hyra båt finns hos kommunen (tel 740 00).

2.2.2. Friluftsanordningar

På Prästö's norra del finns en populär vik där många båtar söker nattkvarter. Här finns två bryggor, slogbod, eldstad, torrtoalett och sopstall.

På Tyskö's norra del finns en eldstad och ett sopstall. Längre söderut längs samma strand finns en fast brygga och i anslutning till denna en eldstad och en torrtoalett. Söder om denna anläggning finns en iordningsställd badplats med flytbrygga, slogbod, eldstad, torrtoalett och sopstall. En stig förbinder dessa anläggningar.

På Nästö finns inga arrangemang för friluftslivet. Ön skall även i framtiden bevaras utan några arrangemang för friluftslivet.

2.2.3 Renhållning

Sopor skall omhändertas regelbundet av naturvårdsförvaltaren. Städning av mark- och vattenområdena skall likaledes utföras av naturvårdsförvaltaren om behovet är påkallat.

2.2.4 Information

Informationsskyltar med allmän information samt föreskrifter finns uppsatta vid rastplatserna (enligt bilaga). Skyltningen skall utföras enligt naturvårdsverkets anvisningar.

2.2.5 Utmärkning av naturreservatet i terrängen

Reservatet skall märkas ut i enlighet med svensk standard (SIS 031522)

3. Tillsyn skall utföras regelbundet av naturvårdsförvaltaren

4. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Engångskostnad: Skyltar 10.000 kr

Uppmärkning av reservat 2.000 kr

Årlig tillsyn och skötsel av anläggningar 80.000 kr

Kostnader för årlig tillsyn och skötsel tas ur fritidsnämndens löpande budget. Kostnader för skyltar och uppmärkning kompenseras fritidsnämnden genom kommande budget. Genom reservatsbildningen kan ökade krav på tillsyn och underhåll av anläggningarna medföra ökade kostnader.

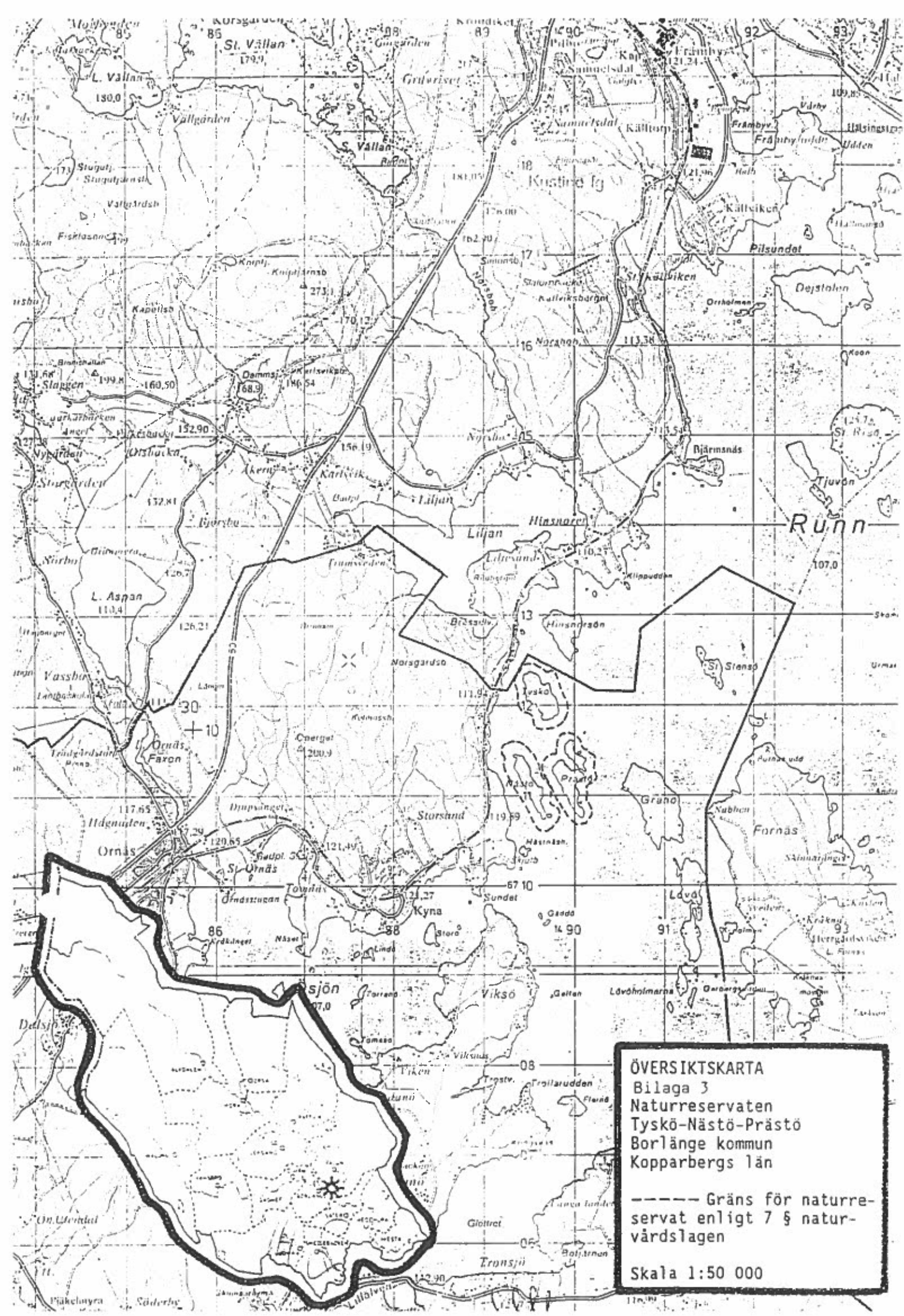
M. J. Ull

Bilaga 2

Registeruppgifter, naturreservatet Tyskö-Nästö-Prästö

Namn: Naturreservatet Tyskö-Nästö-Prästö
Kommun: Borlänge
Socken: Torsång
Läge: ca 8 km NO om Borlänge tätort i sjön Runn
Karta: Ekonomiska kartbladet 13F 2h (13527) och 13F 2i (13528)
Gräns: Hela landytan av respektive ö samt till öarna hörande vattenområde intill 100 m från strandlinjen
Fastigheter: Storsund 5:1
Naturvårdsförvaltare: Borlänge kommun, Fritidsnämnden
Markägare: Borlänge kommun
Areal: Tyskö 11,4 ha, Nästö 9,2 ha, Prästö 11,8 ha, S:a 32,4 ha landareal samt 62,9 ha vattenområde
Naturtyper: Övervägande barrskogar
Landskapstyper: Skogb eklädda öar
Naturgeografisk region: Skogslandskapet norr om Norrlandsgränsen
Skyddsmotiv: Friluftsliv, skogliga
Skyddsföreskrifter: Indispensabla: A 2-7, dispensabla A 1 och A 4
Befintliga anläggningar: Två rastplatser på Prästö och tre d:o på Tyskö
Skötselplan: se bilaga till beslut om naturreservat
Inventeringar och övrig dokumentation: se skötselplan

44 26 111

ÖVERSIKTSKARTA
 Bilaga 3
 Naturreseptaten
 Tyskö-Nästö-Prästö
 Borlänge kommun
 Kopparbergs län

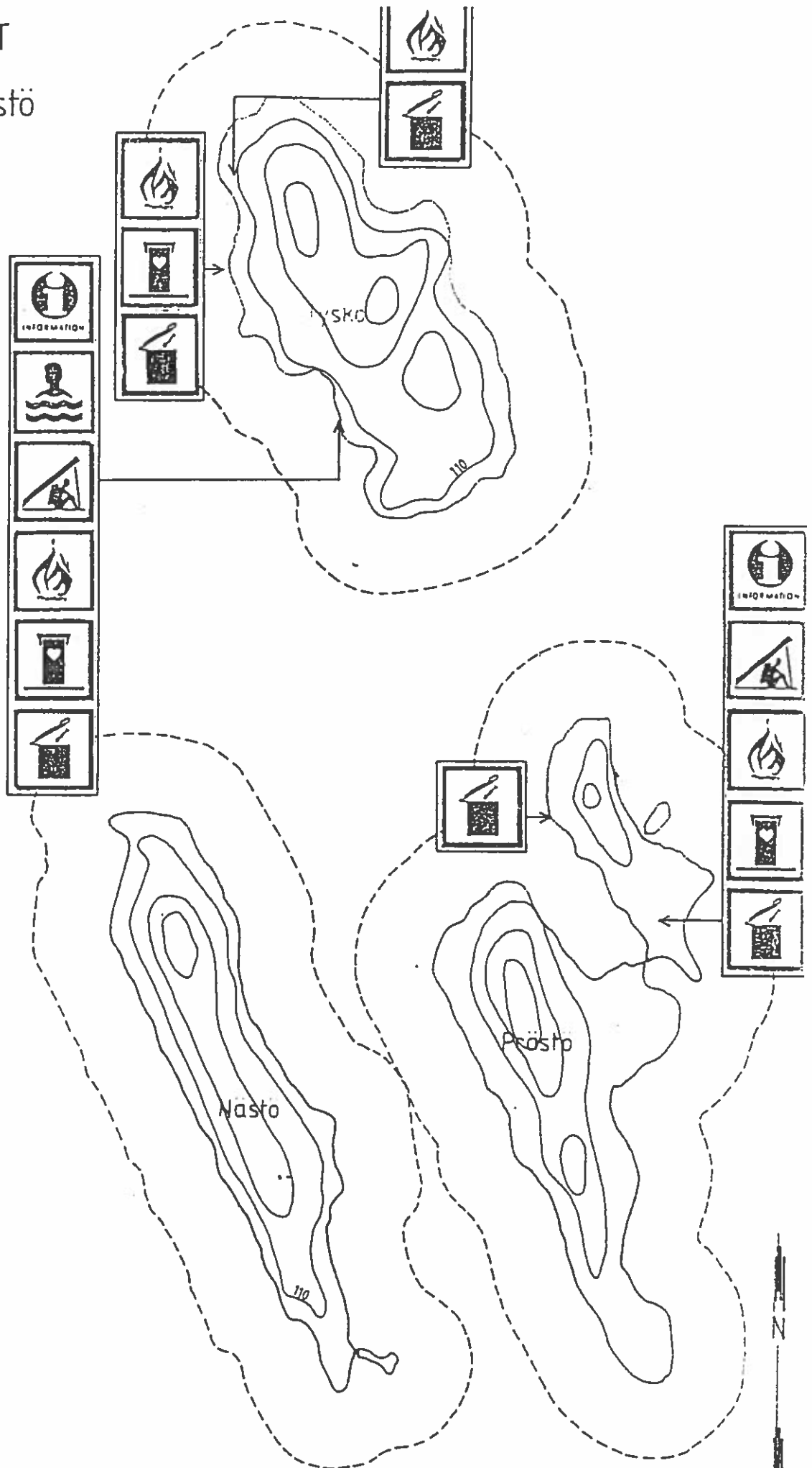
----- Gräns för naturreseptat enligt 7 § naturvårdslagen

Skala 1:50 000

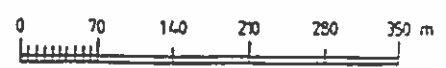
NATURRESERVATET

Tyskö - Nästö - Prästö

Bilaga 4

10 all.

Scale 1:2000 (topoförhåll)

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om ni är missnöjd med kommunstyrelsens beslut kan Ni överklaga detta hos länsstyrelsen. Det gör Ni genom att i ett brev tala om

- vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (dnr, diarienummer)
- varför ni menar att kommunstyrelsens beslut är felaktigt
- hur Ni menar att beslutet skall ändras

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppger postadress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.

Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Länsstyrelsens adress och telefonnummer är

Länsstyrelsen
791 84 Falun

Telefon
023-81000

Länsstyrelsen måste ha fått Ert brev inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på kommunens anslagstavla att protokollet över beslutet justerats.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om ni är missnöjd med kommunstyrelsens beslut kan Ni överklaga detta hos länsstyrelsen. Det gör Ni genom att i ett brev tala om

- vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (dnr, diarienummer)
- varför ni menar att kommunstyrelsens beslut är felaktigt
- hur Ni menar att beslutet skall ändras

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppger postadress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.

Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Länsstyrelsens adress och telefonnummer är

Länsstyrelsen
791 84 Falun

Telefon
023-81000

Länsstyrelsen måste ha fått Ert brev inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på kommunens anslagstavla att protokollet över beslutet justerats.